

Lageweg 38a
te Ouderkerk aan den IJssel
rapport 3157

Lageweg 38a te Ouderkerk aan den IJssel

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek

M. Hanemaaijer
J.M. Blom

Colofon

ADC Rapport 3157

Lageweg 38a te Ouderkerk aan den IJssel
Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend
booronderzoek

Auteurs: M. Hanemaaijer & J.M. Blom

In opdracht van: Aannemingsbedrijf Bos v.o.f.

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 27 februari 2013

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: definitief

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
C.Y. Burnier & J. Huizer

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033-299 81 81
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	7
2.1 Doelstelling en vraagstelling	7
2.2 Methodiek	8
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	10
2.5 Aanbeveling bevoegd gezag	11
3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	11
3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	11
3.3 Conclusies	12
4 Aanbeveling	12
Literatuur	13
Geraadpleegde websites	13
Lijst van afbeeldingen en tabellen	13
Bijlage 1 Boorgegevens	19

Samenvatting

In opdracht van Aannemingsbedrijf Bos v.o.f. heeft ADC ArcheoProjecten in juli 2012 ten behoeve van bouwplannen een bureauonderzoek uitgevoerd op de locatie Lageweg 38a te Ouderkerk aan den IJssel.

Op basis van het bureauonderzoek werden archeologische resten verwacht uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Het plangebied is gelegen aan een oude verbindingroute en is een verkorte route in de bocht van de Hollandsche IJssel en de daarlangs gelegen IJsseldijk. Op basis van oud kaartmateriaal dat binnen het plangebied geen sprake is van historische bebouwing. De kans op het aantreffen van resten uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd werd daarom klein geacht.

De Omgevingsdienst Midden-Holland, adviseur van de gemeente Ouderkerk aan den IJssel, achtte niet voldoende bewezen dat in het plangebied geen archeologische waarden uit de periode 13^e-18^e eeuw aanwezig waren. Derhalve is een verkennend en karterend booronderzoek uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat het plangebied inderdaad in een komgebied is gelegen. Op een veenpakket zijn komafzettingen van de Hollandsche IJssel afgezet. De top hiervan is recent omgewerkt. Het is dan ook niet aannemelijk dat hier nog intacte archeologische resten uit de periode 13^e-18^e eeuw aanwezig zijn.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In het voorliggende rapport wordt een onderzoek beschreven waarvoor de volgende administratieve gegevens gelden:

Opdrachtgever:	Bos aannemingsbedrijf VOF
Soort onderzoek:	Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek
Aanleiding:	Nieuwbouw woning
Locatie:	Lageweg 38a
Plaats:	Ouderkerk aan den IJssel
Gemeente:	Ouderkerk aan den IJssel
Provincie:	Zuid-Holland
Kadastrale gegevens:	Ouderkerk aan den IJssel, sectie A, perceel nr. 4100
Kaartblad:	38W
Oppervlakte plangebied	1700 m ² / nieuwbouw ca. 130 m ²
Coördinaten:	104.219,9 463.628,2 104.240,9 463.647,7 104.259,9 463.639,6 104.241,1 463.620,6
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	53115
Bevoegde overheid:	gemeente Ouderkerk aan den IJssel
Deskundige namens de bevoegde overheid:	dhr. C. Thanos & dhr. D.R. Stiller , Omgevingsdienst Midden-Holland
ADC-projectcode:	4140519
Auteurs:	M. Hanemaaijer & J.M. Blom
Projectmedewerkers:	M. Hanemaaijer, J.M. Blom & B. Weekers-Hendrixx
Autorisatie:	C.Y. Burnier & J. Huizer
Periode van uitvoering:	augustus 2012
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort
Beheer en plaats digitale documentatie (e-depot):	http://persistent-identifier.nl/?identificer=urn:nbn:nl:ui:13-wshw-v7

Het plangebied ligt in een gebied waar nog geen gemeentelijk archeologisch beleid is vastgesteld. Er is wel een conceptversie van een archeologische beleidskaart.¹ De gemeente heeft voor het plangebied archeologisch onderzoek verplicht gesteld. Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de archeologische waarde van de plangebied.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2).² Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Ouderkerk aan den IJssel heeft voor zover bekend echter geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd.

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

¹ Wink, de Boer & Kloosterman in voorbereiding.

² SIKB 2010.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Is het plangebied voldoende onderzocht?
 - Zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek is nodig om te komen tot een selectiebesluit?
 - Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, opgraven, begeleiden)?

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 3.1 tot en met 3.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op afbeelding 1 en 2.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 400 m rondom de plangebied.

Voor de locatie zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	Nieuwbouw woning
Wijze fundering:	Waarschijnlijk dmv heipalen
Onderkeldering:	Nog niet bekend
Diepte bodemverstoring:	Nog niet bekend
Oppervlakte bodemverstoring:	Ca. 130 m ²

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond mogelijk worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Voor het plangebied gelden de volgende aardwetenschappelijke gegevens:

Bron	Informatie
Geologische kaart van Nederland 1:50.000 ³	Formatie van Echteld/formatie van Nieuwkoop; kom op een afwisseling van Hollandveen met kom- en oeverafzettingen
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 ⁴	Vlakte van getijafzettingen
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 ⁵	Lieerdgronden, klei profielverloop 1 GWT II
Meandergordelkaart ⁶	geen
Zanddieptekaart ⁷	nvt
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ⁸	Ca. - 2.10 - NAP

In de ondergrond van het plangebied komen rivierafzettingen afgewisseld met met veenlagen voor.⁹ In de ondergrond is geen stroomgordel aanwezig. Het plangebied lag wel binnen de invloedssfeer van nabijgelegen stroomgordels, waardoor binnen het plangebied komklei is afgezet. Vanaf ca. 230 A.D. tot aan de bedijking ligt het plangebied binnen de invloedssfeer de Hollandse IJssel.¹⁰ Binnen het plangebied zijn voornamelijk komafzettingen afgezet.

Binnen het plangebied zijn Lieeerdgronden aanwezig. Deze gronden komen voor ten zuiden van Gouda langs de Hollandse IJssel. De bovengrond bestaat uit 40 à 80 cm kalkloze lichte en zware klei. De veenondergrond bestaat meestal uit eutroof broekveen.¹¹

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (zie afbeelding 3):

Bron	Verwachting	Toelichting
Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland ¹²	Lage trefkans op archeologische sporen	Vanwege ligging binnen komgebied

In ARCHISII zijn voor het onderzoeksgebied geen relevante onderzoeksmeldingen, waarnemingen, AMK-terreinen of vondstmeldingen geregistreerd.

³ De Mulder *et al* 2003; Rijks Geologische Dienst 1992.

⁴ Digitale versie geraadpleegd in ARCHIS II

⁵ Stichting voor Bodemkartering 1984.

⁶ Berendsen en Stouthamer 2001.

⁷ Ibid.

⁸ <http://www.ahn.nl/viewer>

⁹ De Mulder *et al* 2003.

¹⁰ De Mulder *et al* 2003.

¹¹ Markus 1984.

¹² <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>.

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie van plangebied is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Historische situatie
Kaart van Jan Jansz Stampioen uit 1660 ¹³	Lageweg afgebeeld, geen bebouwing
Kadastrale minuut 1811-1832 ¹⁴	bouwland
Topografische kaart 1830-1850 ¹⁵	idem
Bonnekaart 1877, 1899, 1914	grasland
Topografische kaart 1936, 1958, 1969 ¹⁶	bouwland
Topografische kaart 1981, 1989, 1995 ¹⁷	bouwland, direct ten noorden van plangebied bebouwing

Het plangebied is gelegen nabij het buurtschap Lageweg dat voor het eerst wordt vermeld in 1717.¹⁸

De Lageweg werd vroeger Schinkeldijk genoemd. De oudere, bochtige IJsseldijk aldaar werd al in de 13^e eeuw ondergeschikt aan de jongere rechte Schinkeldijk, die ook als extra waterkering fungeerde. Later werd het gebied tussen de IJsseldijk en Schinkeldijk als boezem in gebruik genomen waarbij de Schinkeldijk weer een functie als kwelkade kreeg.¹⁹ De Hollandsche IJssel is waarschijnlijk rond de 11^e eeuw bedijkt.²⁰

Op de kaart van Jan Jansz. Stampioen is de Lageweg afgebeeld als de “Leege Wegh”. Ter hoogte van het plangebied lijkt geen sprake te zijn van bebouwing, aan de overzijde wel (zie afb. 4). Op de oudste gedetailleerde kaart, de kadastrale minuut uit 1811-1832, is het plangebied in gebruik als bouwland. Op de Bonnenkaarten uit de periode 1877 – 1914 is het plangebied in gebruik als grasland. Tussen 1936 en het heden is het plangebied in gebruik als bouwland en grasland.

2.3.5 Beschrijving huidig gebruik plangebied

Het plangebied is momenteel in gebruik als grasland.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

In het plangebied kunnen resten voorkomen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Het plangebied is gelegen aan een oude verbindingroute en is een verkorte route in de bocht van de Hollandsche IJssel en de daarlangs gelegen IJsseldijk. Op basis van oud kaartmateriaal dat binnen het plangebied geen sprake is van historische bebouwing. De kans op het aantreffen van resten van bebouwing uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd wordt daarom klein geacht. Sporen van landgebruik zoals perceelsgreppels en dergelijke kunnen wel aanwezig zijn.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht?*
Ja.
- *Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, opgraven, begeleiden)?*
Het plangebied kan worden vrijgegeven voor de voorgenomen ontwikkeling.

¹³ Jan Jansz. Stampioen 1660.

¹⁴ Kadaster 1811-1832

¹⁵ Wolters Noordhoff Atlasproducties 1990.

¹⁶ Topografische dienst 1936.

¹⁷ Kadaster 1958, 1969, 1981, 1989, 1995.

¹⁸ Van Berkel en Samplonius 2006.

¹⁹ Wink, de Boer & Kloosterman in voorbereiding.

²⁰ Visscher 1988.

2.5 Aanbeveling bevoegd gezag

De Omgevingsdienst Midden-Holland, adviseur van de gemeente Ouderkerk aan den IJssel, achtte niet voldoende bewezen dat in het plangebied geen archeologische waarden uit de periode 13^e-18^e eeuw aanwezig waren. Derhalve is een verkennend en karterend booronderzoek uitgevoerd.

3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.1.1 Inleiding

Het doel van het inventariserende veldonderzoek is het aanvullen en toetsen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting, zoals deze is geformuleerd in par. 2.4. Het inventariserend veldonderzoek vond plaats door middel van een verkennend en karterend booronderzoek. Op 24 september 2012 werd een Plan van Aanpak opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek werd vastgelegd.²¹

In het Plan van Aanpak is de volgende hypothese opgesteld ter toetsing van de gespecificeerde verwachting:

1. Aan en direct onder maaiveld zijn archeologische waarden uit de periode 13^e-18^e eeuw aanwezig. Funderingsresten en putten kunnen worden aangetroffen.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld:

- Is de hierboven genoemde hypothese juist?
- Moet de specifieke archeologische verwachting worden aangepast? Zo ja, op welke wijze?
- Is het plangebied voldoende onderzocht?
- Zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek is nodig om te komen tot een selectiebesluit?
- Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, opgraven, begeleiden)?

Er zijn cf. het Plan van Aanpak vijf boringen verspreid over het plangebied gezet tot in de top van het veen, tot een maximale diepte van 200 cm –mv. Boring 2 is op 90 cm –mv gestuit op ondoordringbaar puin in de ondoorgrond. De boringen zijn gezet met een Edelman met diameter 7cm en een guts met diameter 3cm. Het opgeboorde materiaal is versneden en verbrokken.

De bodemtextuur en archeologische indicatoren worden beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin ondermeer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.²² De X- en Y-coördinaten woeden bepaald aan de hand van de lokale topografie en ingemeten met behulp van een meetlint. De hoogte van het maaiveld ter plaatse van de boringen is bepaald aan de hand van AHN-beelden.

3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.2.1 Lithologische beschrijving

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 5. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1. In de bodem van het plangebied kunnen drie niveaus worden onderscheiden:

- 1) matig siltige of zandige klei, puinresten, recente baksteenfragmenten (feloranje, hard gebakken), piepschuim, vanaf maaiveld
- 2) matig siltige klei, kalkloos, plantenresten, top op 20 tot 90 cm –mv
- 3) mineraalarm veen, kalkloos, top op 70 tot 140 cm –mv

In boring 2 is tot 90 cm –mv een afwijkend bodemprofiel aangetroffen. Hier werd onder pakket 1 een laag grof zand aangetroffen van 20 cm dikte.

²¹ Dit PvA is opgesteld door J.M. Blom (prospector) en geaccordeerd door R.M. van der Zee (senior prospector).

²² Bosch 2005; Nederlands Normalisatie-Instituut 1989.

Deze was gelegen boven een pakket matig siltige sterk humeuze klei, waarin recente puin- en baksteenfragmenten zijn waargenomen. Door deze bijmengingen kon niet dieper dan 90 cm –mv worden geboord.

Tijdens het booronderzoek zijn geen indicatoren aangetroffen die wijzen op archeologische resten in de bodem.

3.2.2 Interpretatie

Het diepst aangetroffen niveau, het veen, wordt geïnterpreteerd als het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Op basis van de houtresten die zijn aangetroffen in boring 5 wordt aangenomen dat het bosveen betreft. De top van het veen is niet veraard en dit niveau is dan ook niet bewoonbaar geweest.

Pakket 2, de matig siltige klei, wordt geïnterpreteerd als komafzettingen van de Hollandsche IJssel (Formatie van Echteld). De top van deze afzettingen, pakket 1, is recent omgewerkt, zoals blijkt uit de recente puin-, baksteen- en piepschuimbijmenging die is aangetroffen. Het is dan ook niet aannemelijk dat hier nog intacte archeologische resten uit de periode 13^e-18^e eeuw aanwezig zijn. De eigenaar van het perceel meldde voor aanvang van het booronderzoek dat het perceel sterk was omgewerkt. Langs de dijk is in het verleden een verhard pad aangelegd. Boring 2 is vermoedelijk op de fundering hiervan gestuit. Om dit pad op te hogen is grond uit het plangebied gebruikt. De hierdoor ontstane kuilen zijn met puin opgevuld.

3.3 Conclusies

De in de Inleiding gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Is de genoemde hypothese, zoals vermeld in de specifieke archeologische verwachting, juist?*

De genoemde hypothese is niet juist. Er zijn in het plangebied geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden uit de periode 13^e-18^e eeuw.

- *Moet de specifieke archeologische verwachting worden aangepast? Zo ja, op welke wijze?*

Nee, de specifieke archeologische verwachting hoeft niet te worden aangepast. De top van de bodem van het plangebied is recent omgewerkt, waardoor de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische waarden uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd nihil is.

- *Is het plangebied voldoende onderzocht?*

Ja, het plangebied is voldoende onderzocht.

- *Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, behoud in situ, opgraven, begeleiden)?*

Geadviseerd wordt het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

4 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Literatuur

- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer 2001: *Palaeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Koninklijke van Gorcum, Assen.
- Bureau Militaire Verkenningen, 1877, 1899 en 1914: *Moordrecht, blad 482, 1:25.000*.
- Huisman, D.J., J. Bouwmeester, G. de Lange, Th. van der Linden, G. Mauro, D. Ngan-Tillard, M. Groenendijk, T. de Ridder, C. van Rooijen, I.M. Roorda, D. Schmutzhart & R. Stoevelaar, 2011: *De invloed van bouwwerkzaamheden op archeologische vindplaatsen*. Amersfoort.
- Kadaster, 1811-1832: *Oorspronkelijke aanwijzende tafel der grondeigenaren en der ongebouwde en gebouwde vaste eigendommen, Ouderkerk aan den IJssel, Sectie A, Blad 1*.
- Kadaster 1958, 1969, 1981, 1989, 1995: *Topgrafische kaart van Nederland schaal 1: 25 000, blad 38 A Cappelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Nieuwekerk aan den IJssel, Waddinxveen*.
- Kars, H. & A. Smit (red.), 2003: *Handleiding Fysiek Behoud Archeologisch Erfgoed*. Amsterdam (Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies 1).
- Markus, W.C., 1984. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij kaartblad 38 West Gorinchem*. Wageningen.
- Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I. Ritsema, W.E. Westerhof & Th.E. Wong (red.), 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten (Geologie van Nederland, deel 7).
- SIKB, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering, 1984: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 38 West Gorinchem*. Wageningen.
- Topografische Dienst, 1958, 1969, 1981, 1989, 1995: *Topografische kaart van Nederland, schaal 1: 50 000 Cappelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Nieuwekerk aan den IJssel, Waddinxveen, bladnr 38A*.
- Visscher, H.C.J. 1988 *De Krimpenerwaard; Een archeologische kartering, inventarisatie en waardering*. RAAP-rapport 23.
- Wink, K., G.H. de Boer & P. Kloosterman, in voorbereiding: *Lake et Isla: archeologie en cultuurhistorie tussen Lek en Hollandsche IJssel Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeenten Nederlek en Ouderkerk*. RAAP-RAPPORT 2428

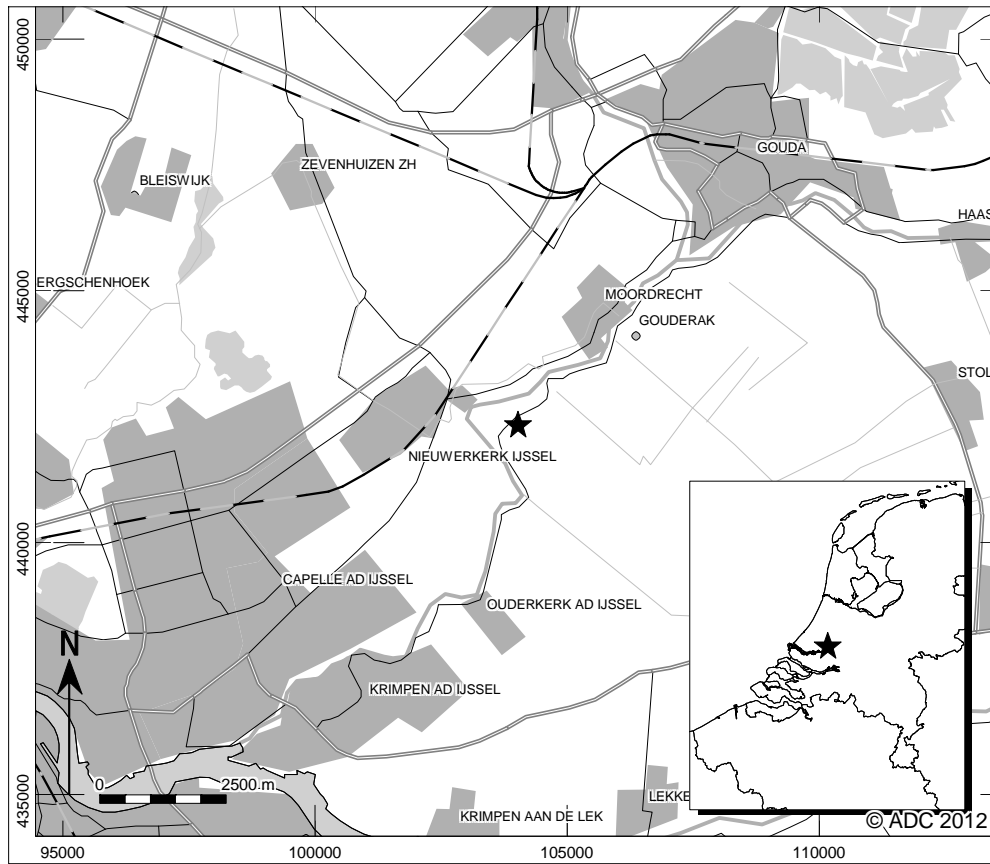
Geraadpleegde websites

- <http://archis2.archis.nl>
<http://www.ahn.nl/viewer>
<http://www.kich.nl>
<http://www.watwaswaar.nl>
<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Het plangebied geprojecteerd op de CHS Zuid-Holland
Afb. 4 Globale locatie van het plangebied op de kaart van Jan Jansz Stampioen uit 1660
Afb. 5 Boorpuntenkaart

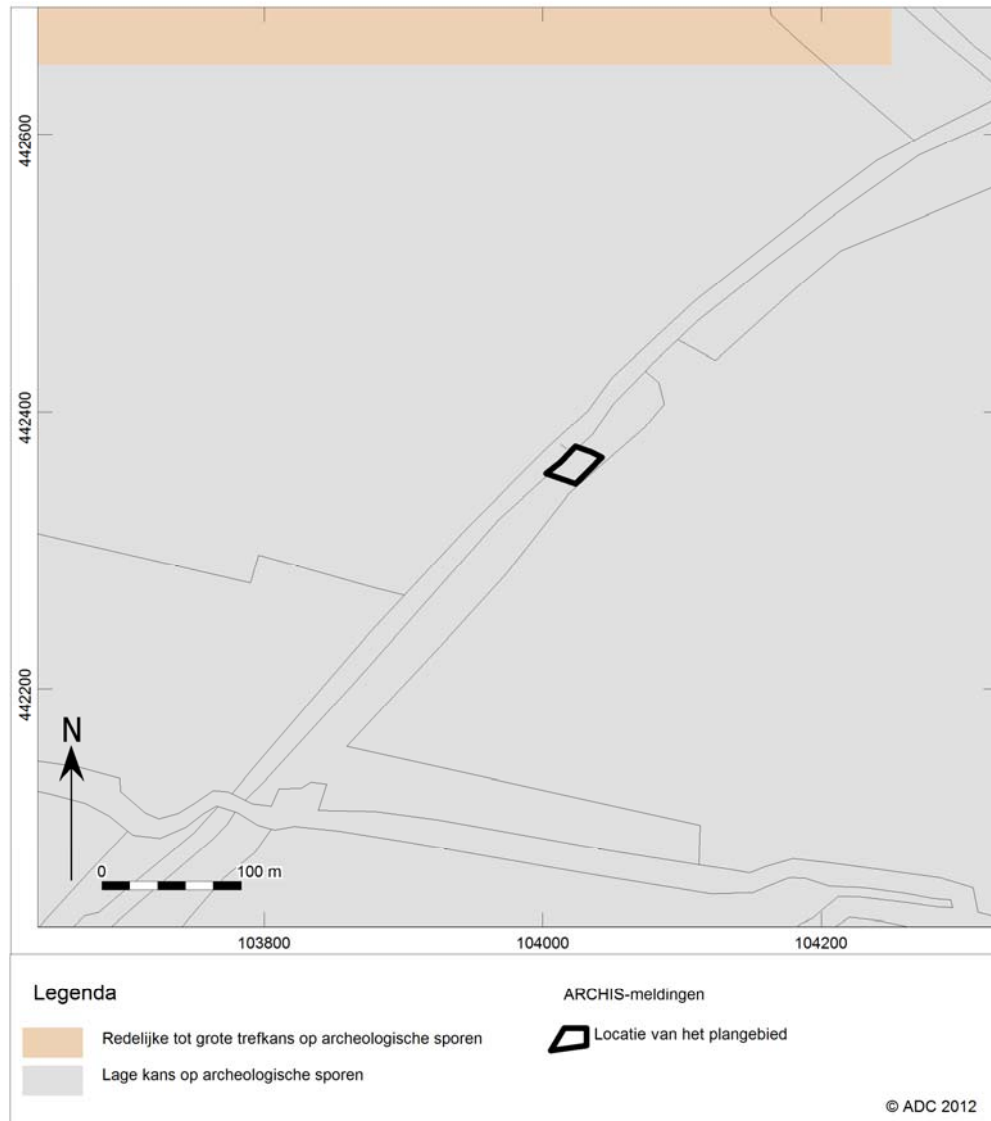
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

Afb. 3 Het plangebied geprojecteerd op de CHS Zuid-Holland

Afb. 4 Globale locatie van het plangebied op de kaart van Jan Jansz Stampioen uit 1660, plangebied is aangegeven met een rode cirkel

Afb. 5 Boorpuntenkaart

Bijlage 1 Boorgegevens

nummer	bovengrens (cm onder mv)	ondergrens (cm onder mv)	grondsoort	bijmenging	zandmediaan	kleur	kalkgehalte	nieuwvormingen	antropogene afzettingen	overig
1	0	20	klei	sterk zandig;sterk humeus		donker-grijs	kalkloos		weinig puinresten	omgewerkte grond
	20	70	klei	matig siltig		licht-bruin-grijs	kalkloos	weinig roestvlekken		
	70	200	veen	mineraalarm		bruin	kalkloos			
2	0	50	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos		weinig puinresten	opgebrachte grond
	50	70	zand	zwak siltig;matig grindig	zeer grof	licht-bruin	kalkloos			opgebrachte grond
	70	90	klei	matig siltig;sterk humeus		zwart	kalkloos		weinig puinresten;weinig baksteen	omgewerkte grond;gestuit
3	0	30	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos		spoor puinresten	
	30	110	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos	weinig roestvlekken		basis geleidelijk;spoor plantenresten
	110	150	veen	mineraalarm		bruin	kalkloos			
4	0	30	veen	zwak zandig		donker-bruin-grijs	kalkloos		spoor puinresten	veraard
	30	90	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos	spoor roestvlekken		omgewerkte grond
	90	140	klei	matig siltig;zwak humeus		grijs	kalkloos			weinig plantenresten;basis geleidelijk
	140	150	veen	mineraalarm		bruin	kalkloos			
5	0	30	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos			omgewerkte grond;piepschuim, zandbijmenging
	30	70	klei	matig siltig		bruin-grijs	kalkloos			
	70	180	veen	mineraalarm		bruin	kalkloos			bosveen;houtresten